

A TENGERRPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szerda, 1908. október 7.

207. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 929.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy óra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Az idegenszerűség varázsa.

Esztenedje Abbáziában jártam s elutazásom előtt azon kaptam magamat rajta, hogy kabátzebeimet teletömtem osztrák szivarral. A szivarokat izzé-porrá törve csempésztem át Fiuméba és így egy kis minősített hazaárulás tudatán kívül semmiféle egyéb élvezetet nem okozott nekem a magyar ipar ösztönszerű, öntudatos mellőzése.

Egy pár törött szivar, meg egy lappangó tifusz volt minden, amit hazahoztam az osztrák Rivieráról s talán a lábadozás okozta érzékeny lelkiállapot volt az, mely gondolataimat annyiszor, de annyiszor terelke erre a kis szivar históriára.

Számot vettem magammal: amikor az osztrák szivart megvásároltam, azzal a tudattal vettem-e hogy jobbat kapok, mint a miyent a hazai termelés nyujt? Nem; hanem mintegy szuggesztív hatása alatt jártam el. Mintha az átöröklés hatalmas mozgatóereje működött volna bennem, mely vakon, kritika nélkül kényszerített arra, hogy előnyt adjak az idegen iparcikknek a magyar felett.

Es ebben, csakis ebben rejlik a kis szivar históriának a tanulsága. Lessing mondotta, hogy mindegyikünkben bizonyos fokig megvan a miszticizmushoz való hajlam. Ezt a miszticizmust már régen kiverte legtöbb kulturnép lelkéből a közgazdasági szükségesség parancsava. A miszticizmus a kultúrában, irodalomban, költészetben meg van. De ahol a közgazdasági élet mezői nyílnak meg, ott a nyugateurópai kultürember különben tántorgó lépétei határozottakká válnak és a miszticizmus árnyai eltakarodnak.

Mi azonban még nem tartunk ott s a mi életünk összes útjait még elállják azok a szellemek, melyek öntudatlanul izgatják össze cselekedeteinket.

Hába beszélünk folyton iparpártolásról, hiába írunk cikkeket, hiába mondunk tözstokat, a miszticizmus különös zománcsal von be mindent, ami idegen és mintegy varázserővel hajt bennünket egy idegen kultúra, egy idegen ipar karjai közé.

Milyen más lelkiállapottal megyünk színházba külföldi író premiérjére, mint mikor magyar szerző darabját hirdeti a színpad! Bizonyos már előre kielégített várakozás, bizonyos szilárd szándék, hogy mulatni, élvezni fogunk, hevit bennünket, amikor arról van szó, hogy külföldinek nyujtuk az elismerés pálmáját. Gongolkodni minek? hisz gondolkodniak helyettünk mások, kritizálni minek? hisz kritizál helyettünk Páris közönsége.

Hogy Párisnak melyik közönsége, az előkelő-e, vagy a külváros szeméjje: ezzel a csekély kérdéssel mi nem törődünk. De bezzeg hirtelen metszővé válik az álmos kritika, amikor szellemességünket hazai szerző művén akarjuk kipróbálni. A mi a külföldinél szecesszió, a hazainál izléstelenség, ami a franciánál bájos összevisszaság, az a magyarnál divatját multa helyzetkomikum.

És milyen áhitattal hallgatjuk azt a külföldi színészt, akinek szavából egy betűt sem értünk, mennyire fölhelyezzük őt azoknak, a kik mellettünk, a szemünk előtt nőttek fel.

Igy vagyunk a művészettel, így az egész kultúrával és így a kultúra egyik legmodernebb hajtásával, a hírlapirodalommal. Politikusaink szídják az osztrákot, mint a bokrot, de ha nyilatkozni akarnak, csak a jó öreg Neue Frcue Presse-t keresik fel, mely ugyanazon szám vezércikkében még a bőrt is leszedi a szegény magyar hazáról.

Hát még a tulajdonképeni közgazdaság, hát még az ipar, ott leljük csak igazán a külföld imádatát! Ott bátran elmondhatják, hogy az idegenszerűség varázsa már saját véreink lenézésévé fajult.

Ha életképes iparvállalatod van, s azt meg akarod nagyobbítani, fordulj mindjárt a külföldi tőkéhez, vagy fordulj mindenkihez, csak ne ahhoz a társadalomhoz, amelynek közepette élsz. Mert bizonyos, hogy a saját társadalmi köröd, törekvéseid ezen természetes és kötelességszerű elősegítője, feltétlenül lebecsül, törekvéseidet félremagyarázza s valljuk be: nem akar segítőkészet nyujtani a te boldoguláshoz.

Ugyan hány példáját látjuk ma annak, hogy egy ipari részvénytársaság tisztán egy helyi társadalom k. beléből fakadna? Hány esetet tudunk arra, hogy a helyi társadalom hóna alá nyul annak, aki tiszteletreméltó igyekezettel törekszik iparának kereteit tágítani? És tegyük kezünket a szívünkre, hogy vajjon megvan-e a helyi társadalomban egyáltalán a hajlam, hogy a saját körén belül előállított ipartermékeket előnyben részesítse? Meglátja-e valaha a környezetében élő iparosban az igazi nemzeti, a függetlenségi eszme egyik igazi harcosát, vagy pedig csak azt az egyént tekintí benne, akinek fajsulyát a személyes szimpatia és antipatia aránya adja meg? Ne is tagadjuk: az a helyi patriotizmus, mely másutt a közgazdasági élet mindenféle kérdéseiben oly elementáris erővel nyilvánul, nálunk csak abban merül ki, hogy mindenféle haszontalan dologban deputációt küldünk a miniszterek nyakára, — de ahol arról van szó, hogy tettekben mutassuk ki büszkeségünket szülő- vagy lakóhelyünk, hazánk ipari termelőképessége iránt: ott csak vállvonogatás a törekvők osztályrésze.

Ki hallotta azt, hogy szegedi kultürember büszke lett volna a szegedi színszappanra? Ellenkezőleg, saját magam konstataáltam a tényt, hogy a Schicht-féle „szarvas“ és „kulcs“ reklámtáblák sehol olyan nagy számban nincsenek elhelyezve, mint Szegeden, a szappan hazájában. Hol fogy vajjon több cseh vászon, mint a Szepességben, a szövőipar pátriájában, s hol lenne kelendőbb a Fürth-féle osztrák gyufa, mint Temesvárott, ahonnan az ottani gyujtógyár az egész Keletet elárasztja. Ismerek

egy várost, amelynek vegyi gyára Ausztriába szállít, s az illető város kereskedői valósággal vetélkednek egymással abban, hogy ugyanabból az áruból ki rendel többet az osztrák gyáraknál. Ismerek egy várost, Nagybecskereket, mely szőnyeggyártásáról nevezetes. Előfordult-e, hogy e város akármelyik lakosa buszkén mutogatná az idegennek lakásán a helyi termelés remekait, s kérdezem, nincs-e tulsufolva ezen város minden második üzlete a külföldi szőnyegipar silány portékáival?!

De uram isten, miért van ez a saját kezünk munkájának lebecsülése, miért hat ránk olyan magikusan az idegenszerűség varázsa, mely ipari fejlődésünk egyik legnagyobb kerékkötője?! Miből fakad az a poshadt közfelfogás, mely tulajdonképen az önbecsülés hiányára vall.

Ez az általános felfogás nem ered másból, mint egy évszázados gazdasági elnyomtatás tudatából. Az emberi természet legsajátosabb jellemvonása, hogy a kikerülhetetlen, végzetes csapást mesterségesen, teoriák hozzáfűzése által óhajtja elviselhetővé tenni. A hosszú gazdasági elnyomtatás bajához is hozakövacsoltunk ilyen teoriákat s önmagunkra szuggerráltuk azt a felfogást, hogy a külföldi iparcikk, amelylye egy kizsákmányoló politika árasztotta el hazánkat, jobb és szebb a belöldinél.

Foglyok voltunk, kik gyönyörködtünk láncaink csillogásában, rabok, kik élvezni tudtuk a börtönünk ablakára eső napsugarat. És kellemesnek találtuk a szolgaságot annyira, hogy mikor helyzetünk javult, magunk futottunk az elnyomóinkhoz, fűzze szorosabbá a minket akaraterőnkől megfosztó béklyót.

Politikailag lobogott bennünk a szabadságszeretet és gazdaságilag ópiummámor tartotta fogva érkeinket, melynek ködén keresztüli ott gomolyogtak az idegenszerűség varázsanak beteges fantezmagóriái.

Hát ilyenekké tett bennünket a gazdasági rabszolgaság! Idegen bálványok imádójává saját magunkat és embertársainkat lenézőkké. Elaltatta kritikai érzékünket, elaltatta akaraterőnköt, megsibbasztotta alkotóképességünket. A magyar társadalom a beteges aléltáság korszakában elvesztette a saját magába vetett hitet.

Az a hatalmas erő, mely a magyar társadalom fogyasztóképességében rejlik, akarat és kritika nélkül hajtotta egy idegen ipar járma alá a nyakát, és az az alkotóképesség, mely a magyar társadalom részéről más téren annyiszor megnyilvánult, megbénult, akkor, amikor arról volt szó, hogy ipari alapításokkal igyekezzünk gátat vetni a közgazdasági vérvesztésnek.

Nem statisztikai adatok csoportosítása bizonyítja, hogy gazdaságilag függetleníteni kell magunkat, hanem a saját lelkünk állapotának rozzant volta. De az is bizonyos, hogy a lelkünket meg kell ifjítani, ha elő akarjuk készíteni a gazdasági függetlenséget! A lelkünkben kell felállítanunk a vámsorompót, amely elzárja a gondolatvilágunkat a közgazdasági fantomoktól. Ennek az átalakulási folya-

matnak meg kell előzni a gazdasági függetlenséget, mert az igazi függetlenségnek nem a korlát, hanem a lélek a természetes védőbástyája.

Sugár Ottó.

UJDONSÁGOK.

Október hatodika. Lélekemelő módon áldozott ma a fiumei magyarság tizenhárom aradi vértanu emlékének. A dicseretes kezdeményezés a Fiumei Magyar Körii vezetőségét illeti mely a ma este fél kilenc órakor a Deák szálló nagytermében tartandó ünnepi estét is rendezi. Az est szónoka Dr. Nagy György országgyűlési képviselő már városunkban is időzik.

Délelőtt tíz órakor volt a Szent-Vitus templomban a 13 aradi vértanu emlékére tartott ünnepi istentisztelet, melyet Dr. Sándorffy Nándor celebrált. Az egész templom zsufolásig megtelt ünnepi közönséggel, mely még a templom hátsó és oldal-hajójában is szorosán egymás mellett állt. Ott volt a Fiumei Magyar Körii egész vezetősége Gál János elnökkel az élén, Nagy György dr. országgyűlési képviselő, az összes állami iskolák tanárai kora és számos növendéke, az összes szolgálaton kívül levő pénzügyőrök teljes díszben, a tengerészeti hatóság képviselői stb. A kormányzó és a város képviselőiben nem jött el senki, ami meglehetősen kínos feltűnést keltett. Hiányzott természetesen a város országgyűlési képviselője is, aki Tillernél kölcsönzött díszmagyarját csak az udvari bálon merete mutogatni, Fiumében azonban távol tartja magát mindattól, ami őt választói előtt „rossz hírbe” hozhatná.

A templom közepén két sor nagy égő gyertyától körülveve állt a katófalka egy óriási magyar címeres nemzeti színű lobogóval letakarva s rajta egy honvéd díszcsákó s négy kard feküdt. A katófalka körül gondos kezek szép cserepes növényeket raktak le.

Sándorffy Nándor dr. a mise után szép beszédet mondott, melyben a történelemből vett összehasonlításokkal bizonyította, hogy soha még verpadon és bitófán nem folyt vér olyan indokolatlanul és oly ártatlanul, mint a 13 aradi vértanu esetében.

Beszéde végén erőteljesen hangsúlyozta, hogy bizzunk hazánk jövőjében, mert Magyarország, mely mindig csak jogai elismeréséért küzdött, fel fog virulni és végre meg fogja találni helyét a nagy nemzetek sorában. Az „Amen” szó után orgonabugástól kísérve felhangzott a kórusról Kölcsey Hymnusza, melyet a közönség állva és mély hatottság között hallgatott végig. Ezzel a szép akorddal ért véget az isteni tisztelet.

Az új ipartörvény ellen. Nagyváradról jelentik nekünk: A nagyváradai ipartestület rendkívül éles hangú fölüiratban fordult a kereskedelmi miniszterhez az új ipartörvény tervezete ellen. Ha ez a tervezet, mondja a fölüirat, törvényyné válik, tíz év alatt nem lesz az országban kisiparos. Nincs benne szó az ipar pártolásáról, csak az ipar zaklatásáról. A munkásbiztosításról szóló törvény miatt is forogásban van az ország iparossága s most a tervezet újabb elviselhetetlen terheket ró rája. A fölüirat kéri, hogy a tervezet átdolgozását bízzák az ipartestületek országos bizottságára. A fölüirat végül azzal fenyegetőzik, hogy ha a sérelmeket nem orvosolják, az iparosok országos szerve meg fogják változtatni pártállásukat.

A szokolista jelvény miatt. A Riva Szápáryn vasárnapon egy goszpicsi illetőségű Lonzarich Miklós nevű fiatalember, ki a sorozásra jött ide, szokolista jelvényvel sétált. Meglátta ezt két olasz fiatalember, megtámadta az ifjút s ütlegelni kezdte. Egy rendőr mindhármat bekísérte a rendőrségre, hol kihallgatás után szabadonbocsátották őket.

Megkísérelt betörés egy templomba. A helybeli izraelita templom a tegnap éjnek idején egy ismeretlen suhanc akart betörni, valószínűleg azzal a szándékkal, hogy lopást kövessen el. A betörőt néhány járőkelő zavarta meg munkájában. A rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy kiderítse a betörő kilétét. A betörést maga Braun Adolf, az izraelita hitközség titkára jelentette fel, ki a templom közelében lakik és látta a betörési kísérletet.

Tűz a via Ertán. A via Erta 3. számú házában az „Osteria alla Fata” című vendéglőben tegnap este 10.30 óra tájban ismeretlen okból tűz ütött ki. A helyszínre érkezett tűzoltóknak csak nagy erőfeszítéssel sikerült éjjelig a tüzet lokalizálni s a butorok egy részét megmenteni. Az épületből csak négy kormos fal maradt meg. A körülbelül tízezer koronát kitevő kár biztosítva van, csak az a feltűnő a dologban, hogy mindössze két hete biztosította a tulajdonos az egész vendéglőt 17.000 koronára.

A tűznél incidens is történt. Egy a házába önfeláldozóan behatolt magyar munkást egy városi menő tolvajnak nézett és szabadkozása ellenére letartóztatta. A rendőrségen, ahol kiderült a magyar ember ártatlansága, 2 órai fogság után szabadon bocsátották.

Az eltűnt tizennégyezer korona. A Fiumei Kereskedelmi Bank sikkasztóját, Delbono irodaszolgát és kedvesét Brajaz Ninát, dacára annak, hogy mindkettőjük fényképét különféle városok rendőrségeinek megküldték, még nem sikerült letartóztatni. A bank kérésére a rendőrség Ormai József tisztviselőjét Triestbe küldte a nyomozás végett. Mint értesülünk, a bank díjat tűzött ki a sikkasztó vagy a pénz kézrekerítőjének.

Verekedés revolverlövessel. Rinaldi Ignác olasz gyümölcselárusító tegnapelőtt a Corsón a városi torony közelében összeveszett Giangiotto Vito nevű honfitársával és verekedés közben revolverrel ennek ballábába lőtt. A sebesültet a mentők szállították a kórházba. A merénylőt miután bekísérték, a rendőrségen kihallgatták, ahol mentségül azt adta elő, hogy önvédelemből használta fegyverét, mivel Giangiotto kést emelt rá.

A kikötőből. Október 6-án. Erkezett: „Tebe” osztrák gőzös Triestből 306 bál gypajával és 210 tonna vegyes áruval. „Salzburg” osztrák gőzös Konstantinápolyból üresen, „Szeged” magyar gőzös Santosból üresen.

Indult „Rákóczi” magyar gőzös Valenciába 90 tonna babbal, 60 tonna rizszel, 110 tonna vegyes áruval és 320 tonna fával.

Hajóösszeütközés. A szomszédos Veglia-sziget hasonló nevű kikötőjében vasárnapon hajóösszeütközés történt. A Magyarhorvát hajóstársaság „Bakar” nevű gőzöse éppen indulóban volt a kikötőből, mikor az újonnan alakult osztrák-horvát hajóstársaság „Frankopan” nevű gőzöse odaérkezett a molóhoz. A „Frankopan”, mely most tette meg első útját Albanese kapitány parancsnoksága alatt, orrával nekiment a „Bakar”-nak és annak a parancsnoki hidját, a hajó elejét és vaskorlátját erősen megrongálta. Az összeütközés után a „Bakar” folytatta útját Fiume felé. A kár nem nagy. A vizsgálatot megindították.

A magdeburgi uszóverseny szenzációi. A M. T. K. uszónak szenzációs győzelme. Hozzátehetnők a címhez: Halmay új világrekordja, Schiele veresége, stb. Mert szenzációban bővelkedett a magyarok dicsőséges külföldi szereplése. A magdeburgi Helias által rendezett nemzetközi uszóverseny nagy sikerét az MTK. induló gárdája eleve biztosította. A 100 méteres uszást Hornung Gyula (MTK.) nyerte meg; második helyre klubtársa, Munk József került.

A 200 méteres főversenyt Halmay Zoltán világbajnokunk nyerte meg 2 p. 35 mp.-es jó idő alatt. 2. Mayborn. 3. Schiele.

100 méteres uszás. 1. Halmay Zoltán 1 p. 2 mp. világrekord. Lebegő starttal. E verseny előfutámban kerültek össze Halmay és a legjobb német uszó Schiele, aki hosszú idő óta hirdette, hogy a magyarok világbajnoka nem mer vele találkozni. A két uszó fenomenet találkozásának a német sportkörök match jellegű akartak adni, s ezért e verseny előfutámban csak ők ketten indultak. Halmay remek eredménye annak tulajdonítható, hogy elsajátította a Dániels-féle lábtempót: nyolc méterrel győzött s így remélhetőleg Schiele is meg fogja gondolni, mielőtt legközelebb matchelni akar.

Háromszor 100 méteres staféta. 1. MTK. staféta (Hornung, Munk, Halmay), 3 p. 24 mp. 25 méterrel feltűnő jó átlagos idő alatt nyerve. 2. Magdeburgi Schwimm-Club.

300 méteres gyorsuszás. Munk József (MTK.)

Ankét a kereskedelmi minisztériumban. A kereskedelmi minisztériumban október 7-én, szerdán délelőtt 11 órakor ankét lesz a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslat tárgyában.

Merénylet egy hadihajó ellen. Pétervárról jelentik nekünk, hogy Libauban egy Osztaskov nevű matróz levegőbe akarta röptetni a „Slava” páncélos cirkáló hajót. A matróz a libai kikötőben veszteglő páncéloson éppen el akart helyezni a kormánykerék alatt egy pokolgépet, midőn észrevették és letartóztatták. A matrózt erős fedezett mellett Pétervárra szállították.

A Feszty-körkép itthon. Az angol Wilson hajóstársaság „Duvo” gőzöse tegnap érkezett kikötőnkbe. A hajó Feszty Árpád a „A magyarok bejövetele” című körképet hozta Londonból ládába csomagolva. A körkép átvételére Feszty Árpád megbízásából Reviczky István érkezett ide.

Végzetes tréfa. A cirkvenica közelében levő Susick falucskában a napokban végzetes tréfa történt. Sirmik Lorenzo kocsis barátját megakarván tréfálni éjnek idején lakásába hatolt. Az almából felriadt ember azt hitte, hogy rablók akarják megtámadni, revolvert rántott és barátjára lőtt. A golyó a szerencsétlen ember májába furódott. Először egy cirkvenicai orvos vette kezelés alá, de miután állapota súlyosbodott, a helybeli kórházba szállították, ahol tegnap egy heti kínlődés után meghalt.

Lopás a mozgófénykép színházban. Egy Baccich Ferenc nevű munkás tegnap jelent a rendőrségen és eladta, hogy a helybeli mozgófénykép színházban 24 koronát érő ezüstláncát ellopták. Mellette ült egy Svilgoi nevű egyén, kit a rendőrség le is tartóztatott s megtalálta nála az ezüst láncot. A tolvajt természetesen letartóztatták.

Halálos elgázolás. Horvát István kikötőmunkást a szabad kikötőben ma délelőtt 9 órakor egy tolatómozdony elgázolta. A mozdony a szerencsétlen ember fejét és derekát összelapította, úgy, hogy holtan huzták ki a jármű alól. Holttestét a temető hallottasházába szállították. Megindították a vizsgálatot, hogy kit terhel a halálos balesetért a felelősség.

A kocszi alatt. A vasuti állomással szemben levő New-York kávéház közelében ma délután 2 óra tájban baleset történt. Egy szemétszállító kocsin a kocsis mellett egy másik ember is ült és az állomás közelében le akart szállni a haladó kocsiról miközben elcsuszott és oly szerencsétlenül esett el, hogy lába a kerék alá jutott. A kocsis nem bírta a kocsit eléggé gyorsan megállítani, úgy, hogy a szerencsétlen ember lábát a kerék összeroncította. A mentők szállították a kórházba.

Rendőri basáskodás Fiumében. Egy tisztességes magyar fiatalember, ki kenyér kereset végett jött Fiuméba, ma a következő írásos panasszal keres fel bennünket, melyet szóról-szóra közlünk:

Tekintetes Szerkesztőség!

Tisztelettel kérem alábbi soraimnak b. lapjokban helyet adni, már csak azért is, mivel alábbi esetem nem mindennapi és tudtommal meglehetősen törvénybe ütköző is.

Az illetékes felettes hatóságokhoz azért nem fordulok sérelmem orvoslásáért, mert pár napon belül Fiuméből elutazom, részben pedig mert el akarom kerülni a sok herce-hurcát, jól tudva, hogy ha mindennek talán alá is vetném magamat, elégtételt még sem kapnék. Az után ami velem történt, mindenesetre jogosan merem és fel is tételezhető az ilyen közbiztonságot őrző hatóságokról.

Különbben íme a tények! Itélje meg mindenki, hogy jogos-e felháborodásom vagy sem.

F. é. szeptember 29-én reggel fél 7 órakor kimentem a pályaudvar éttermébe azon szándékkal, hogy Tóth főpincérral beszéljek az étteremben leendő alkalmaztatásom végett, mint éthordó. Minthogy ott még várom kellett, a III. oszt. étterembe mentem ahol cigarettát vettem. Onnan távozóban szólított fel Papech titkos rendőr, hogy kövessem. Bevezetett a pályaudvaron levő rendőrségi irodába a hol kélőben igazoltam magam és megneveztem Kulmin Ferenc „Sport”-vendéglős urat, mint a kinél alkalmazásban voltam és egy Fiumében jelenleg is alkalmazásban levő öcsémet. Dacára

ennek, nevezett titkosrendőr egy négy sorból álló jelentést írt olaszul (melyet háromszor elrontott, jele annak, hogy tisztességesen írni sem tud) és bekísértetett egy rendőrrel a kapitánysághoz ahol egy rendőrségi tisztviselő dacára tiltakozásomnak és minden kihallgatásom nélkül egyszerűen lecsukattak.

Fellette jellemző, hogy öcsém hat ízben járt fenn a rendőrségnél, amíg megtudhatta, hogy hol vagyok és miért csuktak le. Így kiderült, hogy az elszul írott négy sor szerint gyakorlatban látta a pályaudvaron, holott itt tartózkodásom óta kétszer voltam kint ugyanezen ügyben. (Megjegyzem, hogy csak kiszabadulásom után tudhattam meg ezen elzárás okot.)

Öcsém, valamint Kumin Ferenc ur igazolására és Peszt ur utmutatása és szives utánjárása este 8 órakor azután tényleg kiengedtek.

Ez a száraz tényállás és csak azt jegyzem meg meg, hogy ha olasz lettem volna, mindez nem esett volna meg velem. Erről különben nem is érdemes írni, mert mindenki tudja, hogy egy ázsiai rendőrség is magasabb nivón áll és pártatlanabb, mint a fiumei. Nagyon sokat hallottam már az itteni rendőrségről és ennek az én esetemnél még százszorta nagyobb gazságairól, valamint egyéb büneiről (persze tisztelet az egyes kivételeknek) amit nem hittem, de ezek után nem csak el hiszem, hanem nyíltan ki is mondom és egy két esetet szükség esetén tanukkal is bizonyítani fogok.

Ha esetleg Fiumében maradok, nem fogom elmulasztani az itteni amugy is népszerű olasz rendőrségnek egy kis kellemes szórakozást nyújtani egy bűnvádi feljelentés formájában és majd bebizonyítom, hogy egy rendőrségi tisztviselő ur még nem mindenható, aki szabadon rendelkezik élel és szabadság felett

Soraim szives közléséért előre is hálás köszönetet mondva, vagyok a tek. Szerkesztőségnek

kész szolgálja
Geley Ernő.

Távirat ◀▶ Telefon.

A proklamáció hatása Bulgáriában.

SZÓFIA, okt. 6. Bulgáriának független királysággá való proklamálását úgy itt mint a vidéken óriási lelkesedéssel fogadták. Az összes közigazgatási hatóságok előkészületeket tesznek, hogy a történelmi eseményt a lakossággal együtt kellőképpen megünneplhessék. Szófia nyilvános terein ma késő estig négy katonazenekar játszott. Két ágyuüteg diszlovéseket tett. Holnap ünnepléses istentiszteletet tartanak az ország minden községében. A szófiai nagy katonai gyakorlóterén holnap reggel diszszemle lesz, melyhez az egész helyőrség kivonul. Ma az összes hivatalokat zárva tartották. Az iskolák tanuló ifjúsága három napi szünidőt kapott.

Szófia öröme.

SZÓFIA, okt. 6. Ma itt ezrekre menő tömeg katonai zenekaroktól kísérve a királyi palota elé vonult, ahol lelkesedéssel ünnepeleltek Ferdinánd királyt. A trónörökös a palota erkélyéről beszélt a néphez, ezt mondván: „A bolgár nemzetet törekvéseiben segítették nagy tettei. Eljen a bolgár király.” A nép azután tovább vonult és a bolgár hadsereget éltette.

Bolgár alattvalók behívása.

ZÁGRÁB, okt. 6. Az összes itt lakó katonaköteles bolgárok, kik legnagyobb részét deákok és mezőgazdasági munkások, felszólítást kaptak hazulról, hogy térjenek azonnal vissza és jelentkezzenek illetékes katonai hatóságuknál.

Holnap lesz a döntés Boszniában.

SARAJEVO, okt. 6. Bosznia-Hercegovina minden részében holnap proklamációt fognak kihirdetni, melyben e tartományoknak Ausztria-Magyarországhoz való viszonyát újra szabalyozzák.

Megcáfolt mozgósítás.

BÉCS, okt. 6. Hivatalos helyről ma valótlannak nyilvánították ki ama híresztelést, hogy több osztrák-magyar hadtestet mozgósítani szándékoznak. Szintugy nem felel meg a valóságnak a külügyminisztérium értesülése szerint a lapok ama híre, hogy Bulgára hadserege egy részét mozgósította.

Szerbia magatartása.

BELGRAD, okt. 6. A szerb mértékadó körök Bulgária függetlenségi proklamációja után komolyan figyelik a további eseményeket. Ma egy katonai ukáz jelent meg, mely a hadsereg összes tartalékosait fegyvergyakorlatra hívja be. Holnapra a Törökországgal rokonszenvezők egy nagy népgyűlést terveznek.

Anglia nem ismeri el Bulgária függetlenségét és Bosznia annektálását.

LONDON, okt. 5. Az angol külügyi hivatalból, a „Foreign Office”-bol ma a következőket közlik Angolország magatartásáról: Az angol kormány nem ismerheti el egy hatalom jogát sem arra, hogy a berlini szerződés határozományait a többi hatalmak beleegyezése nélkül megváltoztathassa, legkevésbé, ha ez Törökországgal szemben történik. Ennek folytán Anglia nem ismeri el Bulgáriának független királysággá való kikialtását, sem Bosznia annektálását, míg e lépésekhez való hozzájárulást minden oldalról meg nem szerzik. Az angol kormány Törökország jogait meg fogja ovisni, vagy ha ez nem volna lehetséges, kellő kártérítésről fog gondoskodni. Egyébként nem hiszi az angol kormány, hogy a dolog háborúra vezetne.

A horvát bán Budapesten.

BUDAPEST, okt. 6. Rauch báró horvát bán ma délelőtt Budapestre érkezett és hosszasan tanácskozott Wekerle miniszterekkel. Egy újságírónak Bosznia annektálására vonatkozólag kijelentette a bán, hogy neki az annektálásról hivatalosan nincs tudomása, de ha a lapok eddigi közlései megfelelnek a valóságnak, akkor is csak ideiglenes természetű elhatározásról lehet szó, mivel a végleges szó a két parlamentet illeti meg.

Darányi a királynál.

BUDAPEST, okt. 6. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter ma délelőtt külön kihallgatáson volt a királynál. Darányi a felségnek tárcája körébe eső ügyekről referált.

Burián báró Budapesten.

BUDAPEST, okt. 6. Burián báró, közös pénzügyminiszter, Bosznia helytartója, holnap Budapestre érkezik és a magyar kormány tagjaival rögtön fontos tanácskozásra ül össze.

A pécskai vasuti szerencsétlenség.

ARAD, okt. 6. Az aradi törvényszék vizsgálóbírája ma kiszállt az új-pécskai vasuti szerencsétlenség színhelyén és kihallgatta a vasuti személyzetet. A felelősség sulya leginkább egy váltóórre nehezedik, kit az aradcsanádi vasut igazgatósága, bár az ör tagadja, hogy a váltót hibásan állította volna, felfüggesztették állásától. Ma újból több sebesült jelentkezett.

Az osztálysorsjáték huzása.

BUDAPEST, okt. 6. Az osztálysorsjáték mai huzásán hétszáz ezer koronát nyert a 23,747 számú sorsjegy, 50 ezer koronát a 17,535 számú és tízezer koronát a 32,501 számú sorsjegy.

A tolnaváraljai dinamitrobbanás.

PÉCS, okt. 6. A tolnaváraljai bányában történt dinamitrobbanás folytán ma ismét meghalt egy bányász, úgy, hogy a robbanásnak eddig négy halottja van. Több sebesült haladlik.

Első fiumei magyar uri és női fodrász terem az Adria Palotában.

Külön női teremben hajmosás, fésülés, és mindennemű modern hajrukkák végzetnek.

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

Globus Hirlapügynökség.
Újság-elárusítás rögtön a vonatok érkezése után.

Fiume, Vincenzo de Domini utca
(az Europa szálló közelében).

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek stb. stb.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv.-társaság.

F I U M E.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

VÉDJEJY.

Marse L. Fiume

Via Governo (Corso).

Ujonnan érkezett száma- és nemezkalapok a legelső bel- és külföldi gyárakból. Gyermekek-különlegességek. Panama-kalapok.

Eladó ház

villa Lydia Fiume Via Risorta 341/4, mely egy lakást és kertet tartalmaz, vilamos világításnál. Bővebbet nevezte villában.

Élő virágcsokrot,

koszorut, virágdiszítést bármely alkalomra izlésesen s olcsón készít Kovács Teréz virágkereskedése Fiume, Corsia Deák 30 (az Ossoinak-ház kapubejárátában).

Cserepes növényben nagy választék.

Irodatiszti állást keres

fiumei fiatal ember magyar, német, olasz, horvát nyelvismerettel, 7 évi irodai gyakorlattal, ki az összes irodai teendőkből ugyszintén külső munkákban is teljes jártassággal bír.

Szives megkeresések „November 1” címen a kiadóhivatalba kéretnek.

A Via Risorta 8. számú házban egy nagy sütőkemence bérbe adatik.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Esténként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Telefon száma 19.

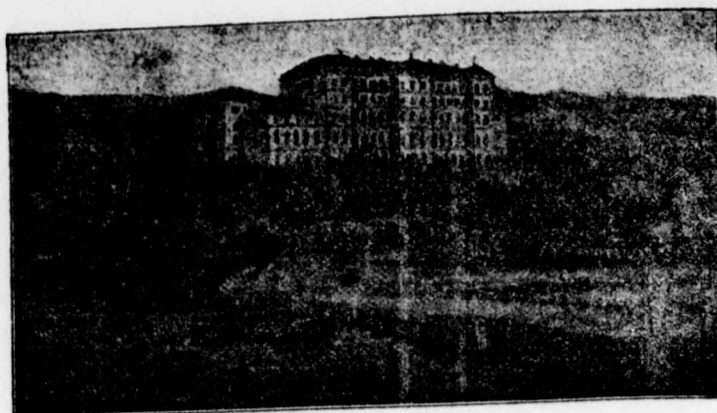
Raktárak: Via delle Pile 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárakat hazai gyártmányu

Excelsior zománcedényekben

Berndorfi Krupp-féle nickel-edényekben

és mindenféle konyha- és háztartási cikkekben.

Az új bérlő által teljesen újjáalakított és kiválóan vezetett THERAPIA PALACE - CIRKVENICÁBAN

kitűnő ellátást és kifogástalan kényelmet nyújt mérsékelt áron. Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fővényű tengeri fürdő, saját tehenészet, jéggyár stb. Orvos a házban.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

Kérjen bérmentve árlapot s mintákat a vadászatra, erdőbe és turisztikára legalkalmasabb stájer

férfi-női lodenzövetből

és valamennyi férfi- és fiuruhához, felöltőhöz és ulsterhoz való divatszövetből a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig a tisztességesnek elismert

OBLACK VINCENZ

első és legnagyobb lóden-kiviteli, udvari szállító cégtől

GRÁCZ MURGASSE 9 K.

LIDO-VELENCZE

Klimatikus gyógyhely és tengeri fürdő. — Nagy kúrásiintézet. — A nagy fürdőházban kávéház és étterem tágas terrasszal a tengerre. — Naponta hangverseny.

Grand Hôtel des Bains

Grand Hôtel Lido

Hôtel Villa Regina

Julius 1-én megnyílik az új
Excelsior Palace Hótel

Dependanceok és villák:

Elena — Jolanda — Ortensia — Maria — Emma — Elisabetta parkkal, tennispályákkal stb.

Nagy hangversenyek, színház és változatos szórakozások.

Cím: BAGNI LIDO - VENEZIA.

NEW-YORK

áruház

FIUME, Via Andrassy I. sz.

az általánosan elismert legolcsóbb bevásárlási forrás férfi és női divatcikkek és rövidáruban.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a melyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

„A TENGERPART” minden hirdetése eredményyel jár.

Kiadóhivatal: Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

VELENCZE BONVECCHIATI

szálló és étterem a Szt. Márktér közelében.

Új épület minden kívánt kényelemmel.

Szobák 2¹/₂-3 lirától feljebb.

Teljes penzió 9 lira.

Az étteremben kitűnő konyha mérsékelt áron étlap szerint.

Tulajdonosok:
Fratelli Scattola.

SPORT VENDÉGLŐ

Fiume, via Germania 2 a Jellačić kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. - Kitűnő borok.

Kőbányai Polgári Sör.

KUMIN FERENCZ vendéglős.

ABBAZIA VILLA MELANIE

Szabados penzió

Előkelő magyar otthon közvetlenül a tenger partján saját fürdővel és kitűnő konyhával. -- Mérsékelt árak.

Kívánatra díjtalan prospektus.

Első fiumei magyar szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó munkát a legutányosabb árak mellett. Szigorú pontosság s kiváló szakértelem.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

ALTBERGER IGNÁCZ.

Fiume, Via Sanità Adria Palota.

TELEFON 923.

Hotel Meublé Jolanda VELENCZE,

Riva degli Schiavoni

a hozzátartozó Bavaria étteremmel. A vaporettek megállóhelye. Gyönyörű kilátással. Tiszta kényelmes szobák. Olcsó árak. Családok számára külön megállapodások.

Tulajdonos
Inganni E.

FÉRFI RUHÁT VESZ ÉS ELAD és olcsón tisztít s javít szakszerűen férfi- s női ruhát

RADAKOVICS DÁNIEL FIUME Fiumara, a susáki hid mellett.

KORONA VENDÉGLŐ

Tulajdonos: HOPP VINCE.

Az átutazó közönség különös figyelmébe! Kitűnő magyar konyha. Kőbányai világos s barna sör. Tiszta fajborok. Mérsékelt árak.